

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক উৎসাহ যোগাব পৰা এজন ছাত্ৰৰ কথা

ড° হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মা

অধ্যাপক, গণিত বিভাগ

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

এষাৰ কথা আছে— উপদেশতকৈ আৰ্হি ভাল। কথাষাৰ নিশ্চয় সাঁচা। কাৰণ একোটা আৰ্হিয়ে আমাক অনুপ্রাণিত কৰিব পাৰে। তাতে যদি আৰ্হিটো আমাৰ প্ৰচলিত সমাজ ব্যৱস্থাবেই আৰু আমাৰ ভৌগোলিক অৱস্থানৰ পৰাই হয় তেতিয়া সোণত সূৰগা চৰে।

উদাহৰণ স্বৰূপে ক'ব পাৰি যে ভাৰতীয় ক্ৰিকেট দলত আগতে ভাল 'ফাষ্ট বলাৰ' নাছিল। বহুতে কৈছিল, ভাৰতীয় পৰিৱেশ, খাদ্যাভাসৰ মাজত তেনে 'বলাৰ' ওলোৱাটো সম্ভৱ নহয়। কিন্তু যেতিয়া কপিলদেৱে আহি দেখুৱালে যে আমাৰ তেনে ধাৰণা ভুল আৰু গোটেই বিশ্বই যেতিয়া তেওঁক এজন উৎকৃষ্টমানৰ 'ফাষ্ট বলাৰ' হিচাপে স্বীকৃতি দিলে তেতিয়াৰে পৰা ভাৰতত নতুন নতুন বিশ্বমানৰ 'ফাষ্ট বলাৰ'ৰ আবিৰ্ভাৱ হ'ল। অৰ্থাৎ এটা আৰ্হিয়ে আমাৰ এক ঋণাত্মক পৰম্পৰাৰ অৱসান ঘটালে।

আমাৰ আজিৰ লিখনিৰ উদ্দেশ্যও সেয়ে তেনে এজন ছাত্ৰৰ বিষয়ে আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক জনোৱা যি আমাৰ পৰিৱেশতে, আমাৰ বিদ্যালয়, বিশ্ববিদ্যালয়তে পঢ়ি গৈ বৰ্তমান নিজকে সুপ্ৰতিষ্ঠিত কৰিছে। আমাৰ আশা তেওঁৰ আৰ্হিয়ে বৰ্তমানৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক অনুপ্রাণিত কৰিব আৰু জীৱনত নিজকে প্ৰতিষ্ঠিত কৰাত সহায় কৰিব।

আমাৰ আলোচনাৰ ছাত্ৰজন হৈছে ড° বিদ্যুৎ বিকাশ শৰ্মা। তেওঁ বৰ্তমান জাৰ্মানীৰ 'মাক্স প্লাংক' প্ৰতিষ্ঠানৰ 'পণ্ট ডক্টৰেল' গৱেষণাৰ লগত জড়িত। তেওঁৰ গৱেষণাৰ বিষয় হৈছে 'ৰিণিৱেল এনাৰ্জি' অৰ্থাৎ শক্তিৰ পুনৰ্বীকৰণ। তেওঁ যোৱা বছৰ ইজৰাইলৰ 'ৰাইজমেন ইন্সটিটিউট'ৰ পৰা গৱেষণা কৰি ডক্টৰেট ডিগ্ৰী লাভ কৰি জাৰ্মানীলৈ যায়। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে জানি সুখী হ'ব যে বিদ্যুতে ইতিমধ্যে জাৰ্মান চৰকাৰে আগবঢ়োৱা অতি সন্মানীয় 'হামবল্ট' ফেলশ্বিপ পাই বৰ্তমান তাত গৱেষণাত ৰত হৈ আছে।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে বিদ্যুতৰ বাল্যকাল, শিক্ষা জীৱনৰ বিষয়ে জানিলে নিশ্চয় অনুপ্রাণিত হ'ব।

তেওঁ গুৱাহাটীৰ জাপৰীগোগ নিবাসী স্বৰ্গীয় নলিনী কুমাৰ শৰ্মা আৰু শ্ৰীচাৰু দেৱীৰ জ্যেষ্ঠ পুত্ৰ। দুখীয়া হোৱা বাবে দেউতাকে সমতলত ঘৰ সাজিব নোৱাৰি পাহাৰতে বাসগৃহ সাজিছিল। অসম চৰকাৰৰ কৃষি বিভাগৰ নিম্নবৰ্গৰ চাকৰিয়াল পিতৃক বিদ্যুতে সপ্তম শ্ৰেণীত পঢ়ি থাকোতেই হেৰুৱাবলগীয়া হয়, এক দুৰ্ঘটনাৰ বাবে।

পিতৃৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা ভাল নোহোৱা বাবে নলবাৰীস্থিত মামাকহঁতে বিদ্যুতক নলবাৰীলৈ নি তাতেই শংকৰদেৱৰ বিদ্যা নিকেটন স্কুলত নাম লগাই দিয়ে। মাক আৰু সৰু ভায়েক দিগন্ত গুৱাহাটীত থাকিল। অদৃষ্টৰ পৰা পোৱা দুখক লৈ হা-হুমুনিয়াহ কাঢ়ি নাথাকি বিদ্যুতে একান্তমনে পঢ়াত মন দি শংকৰদেৱৰ বিদ্যা নিকেটনৰ পৰা 'মেট্ৰিক' পৰীক্ষা পাছ কৰে 'ষ্টাৰ মাৰ্ক' সহ ২০০৪ চনত।

তাৰ দুবছৰ পিছত নলবাৰী কলেজৰ পৰা তেওঁ সুখ্যাতিৰে উচ্চতৰ মাধ্যমিকৰ বিজ্ঞান শাখাৰ পৰীক্ষা পাছ কৰি গুৱাহাটীৰ বি. বৰুৱা মহাবিদ্যালয়ত ৰসায়ন বিজ্ঞানক মূল বিষয় হিচাপে লৈ বি.এছ.চি. শাখাত নামভৰ্তি কৰে।

বিদ্যুতৰ এক চকুত পৰা উল্লেখযোগ্য দিশ হৈছে—পঢ়া-শুনাৰ লগতে খেলা-ধূলাতো তেওঁ সমানে ভাগ লয় কিন্তু অব্যবহৃত সময় নষ্ট নকৰে। যিটো সময়ত যিটো কৰে তাকেই অতি মনপুতি কৰে। তাৰ ফলস্বৰূপে তেওঁ বি.এছ.চি. পৰীক্ষাত ৰসায়ন বিজ্ঞান বিষয়ত সৰ্বোচ্চ নম্বৰ লাভ কৰি প্ৰথম শ্ৰেণীৰ প্ৰথম স্থান লাভ কৰে। জীৱনৰ প্ৰতি থকা ধনাত্মক দৃষ্টিভঙ্গী তথা সাধনাই তেওঁৰ সফলতাৰ মূল কাৰণ বুলি ভাবো। এইখিনিতে এইটো কথা

উনুকিয়াই থোৱা দৰকাৰ বুলি ভাবিলো—বিদ্যুৎ অসমীয়া মাধ্যমৰ স্কুলৰ পৰা অহা ছাত্ৰ।

বি.এছ.চি. পাছ কৰাৰ পিছত তেওঁ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৰসায়ন বিজ্ঞান বিভাগত এম.এছ.চি.ৰ ছাত্ৰ হিচাপে নামভৰ্তি কৰে আৰু দুবছৰ পিছত তাৰ পৰাও প্ৰথম শ্ৰেণীৰ প্ৰথম স্থান লাভ কৰি এম.এছ.চি. পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। এম.এছ.চি. পাছ কৰাৰ পিছত বিদ্যুতে NET (National Eligibility Test) পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ JRF (Junior Research Fellow) হয় আৰু লগতে IISc. (Indian Institute of Science, Bangalore), আৰু কেইবাখনো IIT (Indian Institute of Technology) ৰ প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ সেইবোৰত Ph.D কৰাৰ যোগ্যতা আহৰণ কৰে।

আন আন ছাত্ৰ-ছাত্ৰী প্ৰায়ভাগৰে ক্ষেত্ৰত চকুত নপৰা বিদ্যুতৰ এটা গুণ দেখা পাইছিলো যে তেওঁ অব্যবহৃত সময় নষ্ট নকৰে। সেয়ে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ এমহীয়া গৰম বন্ধ নাইবা অন্য ‘চিমেন্টাৰ ব্ৰেক’বোৰত অন্য প্ৰায়বোৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে যেতিয়া ঘূৰি ফুৰে, স্মৃতি কৰে তেতিয়া তেওঁ গৈছিল ভাৰতৰে কিছুমান বিখ্যাত অনুষ্ঠানত হুস্মাদী ‘কৰ্ছ’ কৰিবলৈ। এইবোৰৰ জৰিয়তে বিদ্যুতৰ পৰিচয় ঘটিছিল কিছুমান স্বনামধন্য অধ্যাপক, গৱেষকৰ সৈতে আৰু লগতে তেওঁ সেই অনুষ্ঠানবোৰত চলি থকা গৱেষণাৰ পৰিৱেশ সম্পৰ্কেও এক আভাস আহৰণ কৰিব পাৰিছিল।

গৱেষণাৰ বাবে কোনটো অনুষ্ঠানত যোগদান কৰিব ভাবি থাকোতেই বিদ্যুতৰ জীৱনত ঘটিছিল এক অভাৱনীয় তথা অপ্ৰত্যাশিত ঘটনা। তেওঁলৈ এটা ‘মেইল’ আহিল ইজৰাইলৰ ‘ৱাইজমেন ইন্সটিটিউট’ৰ পৰা। ‘মেইল’ত লিখা আছিল যে বিদ্যুতে যদি তেওঁলোকৰ Ph.D ‘প্ৰগ্ৰেছ’ৰ বাবে ইচ্ছুক তেন্তে তেওঁ ‘ভিডিঅ কনফাৰেন্স’ৰ মাধ্যমেৰে এটা ‘ইণ্টাৰভিউ’ দিব লাগে।

ঘটনাটো এইবাবেই অভাৱনীয় তথা অপ্ৰত্যাশিত বুলি কোৱা হৈছে কাৰণ বিদ্যুতে তেওঁলোকলৈ কোনো আবেদনপত্ৰ পঠোৱা নাছিল আৰু অনুষ্ঠানটো আছিল সমগ্ৰ পৃথিৱীৰেই এক আগশাৰীৰ শিক্ষানুষ্ঠান।

যি হওক বিদ্যুতে গুৱাহাটীৰ পৰাই ‘ভিডিঅ কনফাৰেন্স’ৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ ‘ইণ্টাৰভিউ’ত অৱতীৰ্ণ হ’ল আৰু অনুষ্ঠানটোৱেও পূৰ্ণ জলপানীৰ সৈতে বিদ্যুতক আমন্ত্ৰণ জনালে তেওঁলোকৰ অনুষ্ঠানত যোগদানৰ বাবে।

অসমীয়া মাধ্যমত পঢ়ি অসমতে শিক্ষা গ্ৰহণ কৰা বিদ্যুতে যোৱা বছৰ সেই বিখ্যাত অনুষ্ঠানৰ পৰা পি.এইচ.ডি. ডিগ্ৰী লাভ কৰে অধ্যাপক ড° ৰনী নিউমেনৰ তত্ত্বাবধানত গৱেষণা কৰি। গৱেষণাৰ সময়তে বিদ্যুতে পৃথিৱীৰ প্ৰায়বোৰ উন্নত দেশৰ আগশাৰীৰ শিক্ষানুষ্ঠানে পতা ‘কনফাৰেন্স’ত গৈ নিজৰ গৱেষণা পত্ৰ পাঠ কৰে।

আজি এবছৰমান আগতে ইউৰোপৰ এখন দেশত পৃথিৱীৰ কেইবাজনো ৰসায়ন বিজ্ঞানত ন’বেল বঁটাৰে বিভূষিত বৈজ্ঞানিক লগ হয় তেওঁলোকৰ গৱেষণালব্ধ জ্ঞানৰ আদান প্ৰদানৰ বাবে। আমাৰ বাবে বৰ সুখৰ আৰু গৌৰৱৰ কথা যে বিদ্যুতেও তেওঁৰ গৱেষক ‘গাইড’ৰ অনুগ্ৰহত তাত উপস্থিত থাকি সেইসকল বৈজ্ঞানিকৰ লগত কথা পতাৰ সুযোগ পায়।

ইজৰাইলৰ ‘ৱাইজমেন ইন্সটিটিউট’ত Ph.D সম্পূৰ্ণ কৰা বিদ্যুতৰ জীৱনত আগতে উল্লেখ কৰা অভাৱনীয় তথা অপ্ৰত্যাশিত ঘটনাটো কেনেকৈ ঘটিছিল সেই কথাটো জানিবলৈ নিশ্চয় বহুতো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মনত ইচ্ছা জাগিব।

ঘটনাটো এনেধৰণৰ—আগতেই উল্লেখ কৰা হৈছে যে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত পঢ়ি থকা কালতে বিদ্যুতে ভাৰতৰে কেইখনমান বিখ্যাত শৈক্ষিক প্ৰতিষ্ঠানত ‘হুস্মকালীন কৰ্ছ’ কৰিছিল।

তেনে এখন শৈক্ষিক প্ৰতিষ্ঠানৰ এজন বিখ্যাত অধ্যাপকৰ বন্ধু আছিল ইজৰাইলৰ ‘ৱাইজমেন ইন্সটিটিউট’ৰ অধ্যাপক ড° ৰনী নিউমেনৰ লগত। তেৱেঁই ইজৰাইলৰ অধ্যাপকক বিদ্যুতৰ ই মেইলৰ যোগান ধৰি আমন্ত্ৰণ দিয়াইছিল। সেয়ে বিদ্যুতে কোনো ধৰণৰ আবেদন পত্ৰ জমা নিদিয়াকৈ তেনে এক আমন্ত্ৰণ লাভ কৰিছিল।

বৰ্তমান ২৮/২৯ বছৰীয়া বিদ্যুতে আৰু ২/৩ বছৰলৈ ‘পষ্ট ডক্টৰেল’ গৱেষণাত নিয়োজিত থাকিব।

ইজৰাইল নাইবা জাৰ্মানীৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ আহিলে বিদ্যুতে আমাৰ ঘৰলৈ এটা পাক মাৰে। কথা-বাৰ্তাৰ

মাজতে বিদ্যুতে কোৱা দুটা বিশেষ কথা পাঠক সমাজলৈ আগবঢ়ালো।

প্ৰথমবাৰ 'ৱাইজমেন ইন্সটিটিউট'ত থকা কালত কোৱা কথাটো হৈছে যে তাৰ গৱেষকসকলে অকল ডিগ্ৰী এটাৰ কাৰণে গৱেষণা নকৰে। গৱেষণা তেওঁলোকৰ বাবে এক সাধনা, এক নিচা, অন্তহীন কৌতূহল নিবাৰণৰ এক মাধ্যম। উদাহৰণ স্বৰূপে তেওঁ কৈছিল তেওঁৰ গাইডে ৰাতিপুৱা ৮ বজাৰ পৰা ৰাতি ১১ মান বজালৈ অনুষ্ঠানটোত থাকি কাম কৰে। মনে মনে এটা কথাই ভাবিছিলো সেই কাৰণেই তেওঁলোকে ন'বেল পাইজ পাবলৈ সক্ষম হয়।

আজি দুমাহমান আগতে বিদ্যুৎ আহোতে সুধিছিলো কোৱাচোন জাৰ্মানীৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা আৰু আমাৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ পাৰ্থক্য।

অতি বিনয়েৰে বিদ্যুতে সংক্ষেপে যি কথা ক'লে আমাৰ শিক্ষা বিষয়ৰ কাণ্ডাৰীসকলে বৰ মন কৰিবলগীয়া। তেওঁ ক'লে যে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা যদিও তেওঁ বি.এছ.চি., এম.এছ.চি. দুয়োটা পৰীক্ষাতে প্ৰথম হ'ল, গুৱাহাটী ৰিফাইনেৰীত কি হৈ আছে সেয়া তেওঁ গম নাপালে অৰ্থাৎ তেওঁ শিকা জ্ঞান ক'ত কেনেকৈ সমাজৰ উন্নতিৰ বাবে প্ৰয়োগ হৈ আছে তাৰ উৱাদিহ নাপালে। তেওঁ নিজেও জানিবলৈ আগ্ৰহী নহ'ল আৰু শিক্ষা ব্যৱস্থায়ো তেওঁক তাৰ বাবে বাধ্য নকৰালে। উন্নত দেশবোৰত কিন্তু তেনে নহয়। কথাষাৰ বৰ মন কৰিবলগীয়া।

প্ৰতিযোগিতামূলক পৃথিৱীখনত আজি সকলোৱে আনজনক হৰুৱাব বিচাৰে নিজৰ ক্ষেত্ৰখনত। কিন্তু তাতো দুটা বিৰল প্ৰজাতি আছে যি বিশেষ ক্ষেত্ৰত পৰাজিত হৈছে আনন্দ পায়। প্ৰথম প্ৰজাতিটো হৈছে মাক-দেউতাক, যি নিজৰ সন্তানৰ ওচৰত পৰাজিত হ'বলৈ পালে আনন্দিত হয়। দ্বিতীয় প্ৰজাতিটো হৈছে যিসকল সঁচা অৰ্থত শিক্ষক। এজন সঁচা শিক্ষকে তেওঁৰ ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীগৰাকী তেওঁতকৈও ওপৰলৈ উঠালে এক অনাবিল আনন্দ লাভ কৰে।

বিদ্যুৎ মোৰ প্ৰত্যক্ষ ছাত্ৰ নহয় কাৰণ তেওঁৰ বিচৰণভূমি ৰসায়ন বিজ্ঞান আৰু মোৰ হৈছে গণিত শাস্ত্ৰ। তথাপি তেওঁ মোক 'ছাত্ৰ' বুলিয়েই সম্বোধন কৰে। শিক্ষাগত দিশত বিদ্যুতে আমাক চেৰাই বহু ওপৰলৈ গৈছে আৰু শিক্ষক হিচাপে সেয়ে আমি যথেষ্ট আনন্দিত। ভগৱানে তেওঁক আৰু ওপৰলৈ নিয়ক, সেয়ে আমাৰ কামনা।

